2007 жыл, 24-чю НОЯБРЬ, ШАБАТ КЮН. №227 (17878)

ЗАМАН

ГАЗЕТ 1924 ЖЫЛДАН БЕРИ ЧЫГЪАДЫ

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАГЪАСЫ 3 СОМДУ

Тюбешиу

КъМР-ни Президентини буюруу бла республиканы Урунуу эм социальный айнытыу министерствосу Социалист Урунууну Жигитлерини бла «Урунуу махтаулукъну» орденини толу кавалерлерини делегациясын Москвагъа ийгендиле. Аладан ючюсюне - Анатолий Ахохов, Хакулина Амшокова бла Хамита Дадовха - «Урунууну Жигити» деген ат тохташдырылгъанлы 80 жыл толгъанына аталгъан къууанчлы ингирге къатышхандыла. Аны «Россейни урунуу жигерлиги» деген Битеуроссей жамауат организация бардыргъанды.

Урунууну жигитлери Президентге айырмалылыкъны белгисин бергендиле

Къууанчла Союзланы Юйюню Колонный залында ётгендиле. Ары РФ-ни 60-дан артыкъ субъектинден, дагъыда Молдовадан, Украинадан, Къазахстандан бла Белоруссиядан келечиле жыйылгъандыла. Бу иш бла байламлы организацияны жыйылыуу да болгъанды, анда делегацияны членлерине айырмалылыкъны «Урунуу жигерлик» деген сыйлы белгилери берилгендиле. Артха къайтхандан сора ала аланы кеслерини регионларыны башчыларына берирге керекдиле. Аллай саугъала субъектлени барысына да берилип къалмагъандыла: жаланда делегатларына болушлукъ этгенлеге. Аланы санына уа КъМР-ни Президенти да тюшгенди.

Республиканы башчысына айырмалылыкъны сыйлы белгисин Нальчикден «Урунуу махтаулукъну» орденини толу кавалери Хакулина Амшокова бла Терк районда Социалист Урунууну Жигити Хамита Дадов бергендиле. «Сизни жигер ишлегенигиз бла къуралгъанды республиканы экономикасы. Бюгюнлюкде бизни борчубуз - жетишимлеригизни кёбейтиргеди», - генди Арсен Каноков, къонакълагъа КъМР-ни Правительствосуну Председателини заместители Мадина Дышекова бла бирге тюбей.

- Мында мени къыйыным жокъду, бу саугъагъа сиз тийишлисиз, - деп чертгенди Президент, сыйлы белгини Хамита Дадовну къолундан ала.

-Угъай, - деп унамагъанды Хакулина Амшокова. - Сиз анга бир жылны ичинде этген ишлеригиз ючюн окъуна тийишлисиз. Нальчик нечик ариу болгъанды, къаллай бир школ ишленнгенди!

Андан сора Президент жолоучулукъларыны юсюнден хапар соргъанды, республиканы андан ары айнытыуну планларын да билдиргенди. Совхозда элли жылны ишлеген Хакулина анда болгъан тозураулукъну юсюнден Президентге айтып жарсыгъанды.

- Конторну жапхандыла, мастерскойну сатхандыла,-деп тарыкъгъанды ол.-Къуру жер къалгъанды. Анда низам салмай боллукъ тюйюлдю!

- Саллыкъбыз. Кёп да бармай тийишли оноу этерикбиз, анга кёре жер файдалы хайырланыллыкъды,-деп ышандыргъанды аны Арсен Каноков. - Жер кооперативлени къураргъа дейбиз, алада хар эллини да кесини юлюшю боллукъду. Къырал а техника, семиртгичле бла болушурукъду, жангы технологияланы хайырланыргъа да юйретирикди.

- Бизни элде сугъарыу онгла да бек аздыла,- деп къошханды элли-фермер мюлкге башчылыкъ этген Хамита Дадов. - Ол алай сугъарыучу илипин эрттеден да ишлемегенини хатасындан болуп турады.

Президент Мадина Дышековагъа сугъарыучу илипин бла байламлы ишлени Терк районнга кёре этилген протокол буйрукълагъа къошаргъа буюргъанды.

- Аны толтурмасала, манга билдирип къоюгъуз,-дегенди.

Ахырында Президент къонакъла бла суратха тюшгенди эмда хар бирине Къабарты-Малкъар Россейге кеси ыразылыгъы бла къошулгъанлы 450-жыллыгъына чыгъарылгъан китапны кеси къол салып бергенди.

МЕЧИЛАНЫ Асхат,
КъМР-ни Президентини бла
Правительствосуну пресс-службасы.
Суратланы **Р.МАМИЕВ** алгъанды.

КъМР-ни Парламентинде

Финанс планны къабыл кёргендиле, оператив халны тынгылы тинтгендиле

КъМР-ни Парламентини орта кюн бардырылгъан кезиулю жыйылыуун башларны аллында аны башчысы Бечелланы Илияс анга къатышханланы жангы депутат Марита Хаупа бла шагъырей этгенди. Ызы бла депутат Аскар Жигуновну диссертациясын жетишимли къоруулагъаны бла алгъышлагъанды.

Повестканы къабыл этерге жетгенде уа, анга бир къауум тюрлениуле кийирирге тюшгенди. Андан бир вопрос кетерилгенди, ючюсю уа къошулгъандыла: КъМР-ни Парламентини республиканы халкъына Обращениясы, «Кондитер шахшахны республикагъа келтирирге эркин этмеуню юсюнден» Парламентни бегимини проектин эм Май районну сюд участкаларындан бирине жарашдырыучу судьяны салыуну юсюнден. Аладан сора да, жыйылыуну ишине къатышхан Андрей Ярин-Правительствону Председатели - Москвагъа тебиреп тургъаны себепли, тёрт вопросха алгъаракъ къарааргъа оноулашхандыла.

Тохташдырылгъан мардала тюрленнгендиле

Ма бу тюрлениулени къабыл этгенден сора депутатла ишлерин башлагъандыла. Бек алгъа Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутаты Владимир Каловну депутат полномочияларын болжалдан алгъа тохтатыуну юсюнден аны кесини тилегин къабыл кёргендиле. Аны кетгени эм жангы депутат келгени бла байламлы Парламентни Культура, спорт, туризм эм асламлы информация органла жаны бла комитетини къауумуна тюрлениуле кийиргендиле. КъМР-ни Баш сюдюню председатели Юрий Маировну билдириуюне тынгылап, Май районну 1-чи номерли сюд участкасыны жарашдырыучу судьясына беш жылгъа Анатолий Григорьевич Горобцовну салыныры ыразылыкъларын бергендиле.

Андан сора парламентарийле юч республикалы целевой программа бла байламлы законопроектлени сюзгендиле эмда биринчи эм экинчи окъулууларында къабыл кёргендиле. Сёз «КъМР-де дин организацияла бла байламлыкъланы эм алагъа къыралны жанындан 2007-2010 жыллада болушлукъ этиуню юсюнден», « 2007-2010 жыллада Къабарты-Малкъар Республиканы экономикасына кадрланы хазырлау жаны бла КъМР-ни Президентини программасыны юсюнден», «КъМР-де 2007-2011 жыллада гитче предпринимательствону айнытыуну эм анга болушууну юсюнден» республикалы целевой программаланы юслеринден барады.

«Къабарты-Малкъар Республикада хайырланылыучу четенни юсюнден» КъМР-ни Законуна тюрлениуле кийириуню юсюнден» законопроектни депутатланы къарауларына республиканы Президенти берген эди. Аны юсюнден билдириу бла КъМР-ни урунуу эм социальный айнытыу министри Тюбейланы Альберт сёлешгенди. Ол ангылатханнга кёре, тюрлениуле тазалыкъгъа керекли затланы, дарманланы, транспорт жумушланы хайырланыуда пенсиячылагъа бла сабийлеге тохташдырылгъан мардаланы кёбейтиу бла байламлыдыла. Андан сора да, «Жумушланы башха тюрлюлери» деген тизмеде хайырланыуну мардалары халкъны юч социальный-демография къауумуна да башха тюрлю болгъандыла.

Иш хакъ кётюрюле барлыкъды

Депутатла бу эмда «Иш тапмай къыйналгъан гражданланы бир къауумуна ишчи жерле бёлюуню юсюнден» законопроектни да саулай къабыл кёргендиле. Ызы бла Къабарты-Малкъар Республиканы 2008-2010 жылгъа финанс планыны юсюнден финансла министр Азрет Бишенов этген билдириуге тынгылагъандыла. Ол айтханнга кёре, аны баш кёрюмдюлери бирикдирилген бюджетге кёре белгиленнгендиле. Келир юч жылда иш хакъ кётюрюле барлыкъды: 2008 жылда -7, 2009 жылда - 6,8, 2010 жылда 6,5 процентге. Налогладан эм налогладан башха затладан тюшген файданы 2008-2010 жыллада 138,7 процентге дери кёбейтирге, бирикдирилген бюджетде къорачланы битеу ёлчеми 2010 жылгъа дери 26,0 миллиард сомгъа (ВРП-ни 49,8 проценти) жетдирирге, республикалы эм жер-жерли бюджетле дефицитсиз болурча этерге белгиленеди.

Парламентни Председателини заместители Людмила Федченко иш хакъны башхалыгъы уллу нек болгъанын соргъанды. Анга жууап бере, Андрей Ярин Правительствону да ол къайгъы этдирмеген сунмагъыз, алай бизни къолубуздан келмеген затла да бардыла, дегенди. Ол айтханнга кёре, иш хакъда башхалыкъны азайтыуну мадарлары этиледиле. «Биринчиден, предприятияланы ишлерин ачыкъ эте барлыкъбыз, бусагъатда жа шырын ишлеген предприятияланы саны азайгъанды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

«Черек-1» чекленнген жууаплылыгъы болгъан обществону къурулушчулары Къашхатауну тийресинде салына тургъан ГЭС-де кёп ишле тындырадыла. Ала Къадахутда суу кетерча терен арыкъ къазадыла. Ол жумушну общество кёп болмай сатып алгъан жангы эксковаторда Александр Никитин (суратда) тамамлайды.

Суратланы МАМАЙЛАНЫ Алий алгъанды.

Сессия

Леонид Баширович Хамгоков - Нальчик шахар округну администрациясыны башчысыды

Бу кюнледе Нальчик шахарны депутатларыны жер-жерли самоуправлениясыны жыйылыуу болгъанды. Анда бир къауум вопросла бла бирге Нальчикни шахар администрациясыны башчысын айырыу жаны бла конкурсну итоглары да чыгъарылгъандыла. Юсюбюздеги жылны апрель айындан бери КъМР-ни Президентини кёргюзтюуюне тийишлиликде ол къуллукъну Леонид Хамгоков толтургъанды.

Нальчик шахарны башчысын айырыу жаны бла комиссиягъа кеслерини къагъытларын Леонид Хамгоков бла Борис Улимбашев бергендиле. Комиссияны башчысы, КъМР-ни Парламентини депутаты Фатима Гешеваны айтханына кёре, кандидатураланы сюзген тогъуз адам да Леонид Баширович ючюн къол кётюргендиле. Ол кеси да жаз башындан бери кёп тюрлю жумушла тамамлагъанды. Республикагъа, шахаргъа да бек жууаплы кезиуде - Къабарты-Малкъар Россейге кеси ыразылыгъы бла къошулгъаныны 450-жыллыгъын белгилеу жаны бла ишлени бийик даражада ётдюргенин да чертгенди Гешева.

Нальчикни самоуправлениясыны депутатлары Леонид Хамгоков ючюн къол кётюрюп, аны бу къуллукъгъа тийишли кёргендиле.

Леонид Баширович Хамгоков 12-чи августда 1954 жылда туугъанды. Кесини урунуу жолун 1969 жылда «Къабмалкъкоммунстрой» трестде ишчи болуп башлагъанды. 1982 жылда Нарткъаланы консерва заводуна кёчгенди. 1994 жылда «Нарткъаланы автотранспорт предприятиясы» ачыкъ акционер обществону башчысы болгъанды эм юч жылны ичинде чачыла тургъан предприятияны аягъы юсюне салгъанды. 1997 жылда Хамгоков Нарткъала шахарны администрациясына таматалыкъ этип башлайды, 2006 жылда уа аны Урван районну администрациясыны башчысыны заместителине айырадыла. Юсюбюздеги жылны апрель айындан берисинде уа Леонид Баширович Нальчик шахар округну администрациясыны башчысыны къуллугъун толтургъанды.

Билдириу

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Культура, спорт, туризм эм асламлы информацияны органлары жаны бла комитети Бахсан, Прохладный шахар округланы бла Зольск, Урван, Элбрус муниципальный районланы жамауат организацияларындан КъМР-ни Парламентини Жаш тёлю палатасына адамланы къошакъ халда айырады.

Жамауат организацияладан Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентинде Жаш тёлю палатаны юсюнден Болумгъа кёре жарашдырылгъан документле 2007 жылда 20-чы декабрьге дери алынадыла.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

КЁЗ КЪАРАМ

Митингле инвестициялагъа эм экономиканы ачыкълыгъына къажау амалладыла

Малкъар халкъны старейшинала советини, аны айырыуланы аллында жамауатны эсин кесине бурур ючюн этген ишлерини хатасындан республика инвестицияладан ненча миллионну, ненча ишчи жерни тас этген болур? Кеслерине уллу ат атап, сау халкъны атындан сёлеширге эркинликни алгъан бир ненча адам не умут этеди? Халкъны сагъышын а этмегенлери баямды.

Митингле, низамны бузуу – инвесторланы элгендирлик, КъМР-ни экономикасын аягъы юсюне салыуну да арт болжалгъа саллыкъ бек кючлю амалды. Властьла ара Россейден бизнесменлени ала къаршыгъа санагъан, къоркъгъан да этген Кавказгъа чакъыргъанлай турадыла, халкъ къозгъаллыкъды, оноучулагъа бойсунурукъ тюйюлдю деп, басмада чыкъгъан хапарла уа бизнесге «артха туракъларгъа» сылтау боладыла.

Малкъарлылагъа неда республиканы башха халкъларына ол не хайыр береди? Малкъар жамауат нек тынгылап турады, басмада ол хапарла аны аты бла айтыладыла, митингле да аны аты бла жыйыладыла? Бир бирлери бла сёлешгенде тюз ниетли таулула «старейшинала жаныбыздан этдиле» дегенден башха зат айтмайдыла. Башха миллетлени келечилерине уа сёгерча зат айтыргъа жарамайды, олсагъат миллетчисе деп терслеп къоярла. Алай а, халкъыбыз ючюн къайгъырабыз деген сылтау бла старейшинала совет Кавказсыз Россейни кюсегенлени бла «гранатла тагъып айланнган маймулланы» тирменлерине суу къуяды.

Кавказгъа къажау информация уруш тохтамайды. Анга федеральный басма органла бу регионну аманлар ючюн, не ууакъ сылтауну да хайырланнганлары шагъатлыкъ этеди. Старейшинала советча къауумла уа алагъа себеплик этедиле, кеслерин халкъ жигитлеге санап.

Онунчу ноябрьде эрттенликде «Эхо Москвы», ызы бла уа «Московский комсомолец» Нальчикде митингни, жаш тёлюню бир къауумуну властьлагъа къажау сюеллигини юсюнден хапарланы терк жайгъандыла, старейшинала советни башчыларындан бири Бабаланы Русланны айтханын юлгюге келтиргендиле. Ол кюн окъуна «Эхогъа» берген интервьюсунда Баба улу бойсунмауну акциялары бардырыллыкъларына сёз бергенди. Ол хапарны онла бла интернет-изданияла битеу дуниягъа жайгъандыла.

КъМР-ни башчылары, къыйын оператив болумну эсге алып, законнга таянып, энчи халда сакъланнган объектни - Правительствону юйюню - аллында адамланы жыяргъа эркин этмегендиле. Алай радиостанция бек алгъа Баба улуну зорлукъ этиледи деген сылтауун, артда уа властьланы позициялары жазылгъан официальный информацияны эфирге чыгъаргъанды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ЖАЗЫЛЫУ - 2008

Хурметли окъуучула!

2008 жылны биринчи жарымына «Заман» газетге жазылыу андан ары бардырылады. Жазылыргъа связьны битеу почта бёлюмлеринде боллукъду.

«Заман» - сизни газетигизди!

Бизни индексибиз - 51532

Финанс планны къабыл кёргендиле, оператив халны тынгылы тинтгендиле

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Экинчиден, иш хакъ хар жерде 5 мингден аз болмазча мадарла этерикбиз, бёлюмлеге айлыкъ бла байламлы мардала тохташдырлыкъбыз, «КъМР-ни промышленностуну айныууну концепциясын» жарашдырып, аны жашауда бардырлыкъбыз».

Бюджет,налогла эм финансла жаны бла комитетни председатели Каншоуби Ахохов планны баш кёрюмдюлери бюджетге салыннган кёрюмдюле бла келишгенлерине шагъатлыкъ этгенден сора депутатла аны къабыл кёргендиле. Ызы бла КъМР-ни Правительствосуна «Харбижин» ачыкъ акционер обществону приватизация этерге ыразылыкъларын бергендиле. Аны алай этерге нек керек болгъанын ангылата, КъМР-ни къырал ырысхысына эм жер ресурсларына башчылыкъ этиу жаны бла министр Мухамед Сохов нефтьни жарашдырыучу завод ишлемей жарамазлыгъын, анга уа, бек аздан, 1,5-3 миллиард сом керек боллугъун, аллай бир ахчаны табаргъа уа республиканы къолундан келмезлигин айтханды. Ол себепден аны акцияларыны 100 процентин «Роснефтьге» берирге белгиленеди.

- Алай, - дегенди Андрей Ярин, сёзге къошула,- республика кесини сейирлерин къаты къоруулларыкъды, налогла тюшерча, ишчи жерле да берилирча этерикди. Заводха жер да жаланда аукционну амалы бла эм рынок багъала бла берилликди.

Энтта шах-шахны юсюнден

Федеральный законла къабыл этилгенлери бла байламлы КъМР-ни бир къауум законларын алагъа келишдирирге тюшгенди. Къабарты-Малкъар Республиканы Административ право бузукълукъланы юслеринден кодексине къошакъла, КъМР-ни Конституциясына уа бир къауум тюрлениуле кийирилгендиле.

Билим бериу , илму эм саулукъ сакълау комитетни председатели Игорь Ивановну айтханына тынгылап, парламентарийле «Аш-азыкъда хайырланылгъан шах-шахны республикагъа келтирирге эркин этмеуню юсюнден» бегимни проектин къабыл этгендиле. Бечелланы Илияс аллай бегим алгъын да этилгенин, алай прокуратураны къажау сюелиую бла тохтатылгъанын, энди уа, къоншула бла келишип,тюз варианты табылгъанын ангылатханды, Север Осетияда аллай бегим жюрютюлгенли жылдан артыкъ болгъанын билдиргенди.

Парламентни Председателини заместители Хазратали Бердов жыйылыугъа къатышханланы Парламентни республикада жашагъанлагъа Обращениясы бла шагъырей этгенди. Анда депутатла гражданланы айырыулагъа тири къатышыргъа, Президент В.В.Путин тутхан ыз жанлы болургъа чакъырадыла. Кёбюсюню къол кётюрюую бла ол къабыл этилгенди.

Кюч структурала хапар айтхандыла

«Правительстволу сагъатда» депутатланы алларында КъМР-де МВД-ны башчысы Юрий Томчак бла республиканы прокурору Олег Жариков сёлешгендиле.

Юрий Томчак, республикада криминоген болум не халда болгъаныны юсюнден айта, аманлыкъланы бир тюрлюлери азайгъанларын билдиргенди: артыкълыкъ, зорлукъ этиу-21, тонау-14, экономика аманлыкъла-21, налогла бла байламлы хыйлалыкъла 6 процентге. Бир къауум аманлыкъланы саны уа былтырдан бери бир ёлчемде турадыла, сёз ючюн, кюйсюз эм бек кюйсюз аманлыкъла.

Аны бла бирге министр республикада оперативный хал къыйын болгъанлай къалгъанын чертгенди. Саулай алгъанда, аманлыкъ ишлени саны 14 процентге ёсгенди, артыкъда Урван, Элбрус эм Зольск районда ала кёпдюле. Ол айтханнга кёре, арт заманда аманлыкъ ишлени эсепге алыу, регистрация этиуге энчи эс бурулгъанды, бу ишде низам игиленнгенди.

Къыйын проблемаладан бирине Юрий Томчак сауутланы ачыкъ, жашырын да сатыу кенг жайылгъанын санагъанды. Анга арт заманда этилген кюйсюз мурдарлыкъ ишле шагъатлыкъ этгенлерин да айтханды. Сауутланы ачыкълар, сыйырыр мурат бла энчи операция бардырылгъанды эм бир айны ичинде тюрлю-тюрлю сауутладан 168-си, боеприпасладан да 4 мингден артыгъы, чачдырыучу затладан 7 килограммы къолгъа этилгенди дегенди.

Кёп болмай Лячинкъая тийресинде агъачда этилген мурдарлыкъны юсюнден да министр тынгылы хапар айтханды, иги кесек иш тамамланнганын, уголовный иш ачылгъанын, «Вулкан-5» деген энчи операция да бардырылгъанын билдиргенди. «Аны хайырындан,-дегенди Юрий Томчак,- сауутланнган къауумладан бири тутулгъанды. Ол алгъындан окъуна органланы соруууларына жууапла берип тургъанды, бир къауум шартланы да ачыкъ этгенди, артда, адвокаты да тургъанлай, тёртюнчю этаждан кесин атханды».

Шарт мадарла

Министр дагъыда айырыулада къоркъуусузлукъну эм право низамны жалчытыу жаны бла къаллай мадарла этиле тургъанларыны юсюнден да билдиргенди, тёрт мингнге жууукъ адам хазырлыкъгъа келтирилип тургъанын, энчи координация ара, «терк байламлыкъланы ызы» да къуралгъанларын айтханды.

Кёп болмай тутулгъан жашны юсюнден прокурор Олег Жариков да айтханды. «Аны ёлгенини сылтауларын билирге деп экспертиза бардыраллыкъды,-дегенди.- Анга соруула этиуню протоколларына къаралгъанды, анда ол сауутланнган бандитлеге абериле элте тургъанына женгдиргенди, эштада, андан сора кесин ёлтюрюрге сюйген болур».

Прокурор айырыулагъа хазырланыу тюз баргъаны бла къалгъаны да тинтилгенин, айырыу участкаланы бир къауумунда бузукълукъла ачылгъанларын, алай бюгюнлюкде аланы асламысы кетерилгенлерин да билдиргенди. Ол айтханнга кёре, бир-бир партияла законнга чюйре келген мадарла этгенлерини юсюнден шартла да тинтилгендиле, алай ала тюз болгъанларына шагъатлыкъ этген затла табылмагъандыла.

«Малкъар халкъны старейшинала советини» иши да нек тохтатылгъанын ангылатханды прокурор. Алай этерча кёп сылтаула, прокуратурада уа кёп шартла бардыла, дегенди.

Владимир Соховну, Руслан Абазовну,Анатолий Ивановну, Сергей Аванесьянны, Заур Апшевни кюч структураланы таматаларына соруулары кёп болгъандыла, ала алагъа тынгылы жууапла берирге кюрешгендиле.

Аны бла бу жыйылыу бошалып къалмагъанды деп, Бечелланы Ил ияс ол андан ары 6-чы декабрьде бардыраллыгъын билдиргенди.

Жыйылыугъа КъМР-ни Президентини бла Правительствосуну Парламентде келечиси Залим Каширов эм Контроль-эсеплеучю палатаны башчысы Рахайланы Борис къатышхандыла.

ТЕКУЛАНЫ Хауа.

Документле

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини республиканы халкъына Обращениясыны юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини

БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти **бегим этеди**:

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини республиканы халкъына Обращениясын къабыл кёрюрге (ол бу Бегимге къошулады).

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели БЕЧЕЛЛАНЫ И.

Нальчик ш., 2007 жылда 22-чи ноябрьде,№1302-П-П.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини республиканы халкъына ОБРАЩЕНИЯСЫ

Къабарты-Малкъарны хурметли халкъы! Россей магъаналы политика ишлени босагъасындады - Россей Федерацияны Федеральный Жыйылыууну Къырал Думасына депутатланы бла Россей Федерацияны Президентини айырыулагъа жууукълашханды. Айырыулада сиз къыралда бардырыла тургъан политика жолугъузну сайлагъаныгъыз бла къалмай, аны андан ары къуралыу халына да тюзюнлей къатышырыкъсыз.

Къыралда политика, социальный, экономика жаны бла да, жамауатыбызны жашаууну башха сфераларында да 2000 жылдан бери иги жанына бола тургъан тюрлениулени республикабызны халкъы, битеу Россейни халкъыча, В.В.Путинни Россей Федерацияны Президентини къуллугъунда иши бла байламлы этеди. Социально-экономика айныуну бек къыйын кезиуюнде, къырал власть бир да болмагъанча къарыусуз болгъанда башчыгъа салынып, В.В.Путин къыралны къадары ючюн уллу политика жууаплылыкъны бойнуна алгъанды, жамауатны жашауунда узакъгъа созулгъан къыйын болумну хорлаялгъаны бла къалмай, къысха заманны ичинде экономика, социальный, политика айныуда магъаналы да, уллу да жетишимле болдурулурча этерге къолундан келгенди. Къыралда жарлылыкъ азая барады, гражданланы файдалары ёседиле. Экономиканы ёсе барыуу бла бизни къырал бир ненча жылны ичинде дунияда алчы жерледен бириндеди. Россей Федерацияны Президентини башламчылыгъы бла жашауда бардырылып башланнган баш магъаналы миллет проектле халкъгъа артыкъда къыйын экономика эм социальный проблемаладан къутулургъа онг бередиле. Дуния политика жашауда да Россейни даражасы ёсе, деменгили къыралныча статусу кючлене барады. Алай В.В.Путин бардыргъан жолну бек уллу жетишимине уа Чечен Республикада мамырлыкъ бла келишиулюк къайтарылгъанларын, Россей къыраллыкъ да кючленнгенин санаргъа боллукъду.

Энди бардырыллыкъ айырыула бек алгъа Россей Федерацияны Президенти бардыргъан политика жолгъа халкъ ыразы болгъанын кёргюзтюрюкдюле. Къырал политиканы, айныуну эмда этилген жетишимлени бегейтиуню мындан ары къадарларыны оноулары этилликди.

оссей Федерацияны Федеральный Жыйылыууна жыл сайын этген Посланияларында Россей Федерацияны Президенти кесини программасыны баш борчларын туура этгенди, ала «Путинни планыча» белгилидиле. Ол оноу эте билген граждан обществону къурауду. Ол адамларын къолайлы эм къоркъуусуз жашау бла жалчытыргъа къолундан келген къыралны къурауду. Ол конкуренциягъа чыдамлы экономиканы, эркин эм социальный жууаплылыгъы болгъан предпринимательствону къурауду. Ол коррупциягъа бла терроризмге къажау кюрешни бардырыуду, сауутланнган кючлени бла право низамны сакълаучу органланы жангыртыуду. Ол Россейни халкъла аралы ишледе магъанасын кётюрюудю.

Биз, Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатлары, В.В.Путинни Россейни анда жашагъан патриот ниетли битеу гражданланы да сейирлерине тюз келген миллет башчысына санайбыз. В.В.Путин тутхан ыз жанлы болгъаныбызны билдирип, аны андан ары бардырыргъа, къыралны политика эм жамауат жашауна тири къатышыргъа чакъырабыз. Къабарты-Малкъарны халкъындан, Россейни битеу гражданларындан а бизни чакъырыуубуз жанлы болурларын тилейбиз.

Жылны итоглары

Къурулушла кёп да болгъандыла, терк да бардырылгъандыла

Быйыл бизни республикада 38 объект хайырланыргъа берилликди. Ол а алдагъы эки жылда болгъанын бирге алгъан чакълы бирди.

КъМР-ни Къурулуш эм архитектура министерствосу билдиргеннге кёре, республикада быллай объектле хайырланыргъа берилгендиле:

Нальчикде жангыртылгъан Жашил театр

Хасанияда 400 жери болгъан Культура юй

Нальчикде Шуёхлукъну мемориал аркасы

Нальчикде Сыйлылыкъны майданында Хорламны эсгертмеси

Нальчикни «Предгорный» районунда 825 окъуучугъа жери болгъан орта школ

Куба Таба элде 320 окъуучугъа жери болгъан орта школ, 60 сабий да школгъа баргъынчы жюрюрча къошакъ мекям

Женал элде 80 окъуучугъа, 40 сабий да школгъа баргъынчы жюрюрге жери болгъан «Школ-сабий сад» комплекс

Къарагъач элде 660 окъуучугъа жери болгъан битеулю билим берген школ

Инаркой элде башланнган школну мекямына 160 окъуучугъа жери болгъан къошакъ мекям

Огъары Малкъарда 250 окъуучугъа, сабийле школгъа баргъынчы жюрюрюк 80 жери болгъан школ-сабий сад

Исламей элде 375 окъуучугъа, сабийле школгъа баргъынчы жюрюрюк 80 жери болгъан комплекс

Исламей элде дагъыда биринчи номерли орта школгъа къошакъ мекям

Дугулубгей элде 375 окъуучугъа эм 80 сабий школгъа баргъынчы жюрюрча жери болгъан школ-сабий сад

Псыгансу элде амбулаторияклиника учрежденияны мекямы

Къара - Суу элни ырхы суууладан сакълар ючюн, ол атлы черекни жагъаларын бегитиу бла байламлы къурулуш ишле

Тырнауузда канализация коллектор бузулмазча Бахсан эм Гирхожан сууланы жагъаларын бегитиу

Кенже элде Ахметов атлы орамда тыш канализация ызлагъа эм сооруженниялагъа ремонт этиу

Атажукино элде къабырланы тёгерeклеринде темир-бетон буруу салыу.

Дагъыда 20 объект ишленип бошала турады, аланы декабрь айда хайырланыргъа берирге белгиленнгенди. Ол санда была бардыла:

Алтуд элде 400 окъуучугъа, 80 сабий да школгъа баргъынчы жюрюрча жери болгъан орта школ

Хабаз элде орта школгъа 70 сабий школгъа баргъынчы жюрюрча жери боллукъ къошакъ мекям

Кёнделен элде 255 окъуучугъа, сабийле школгъа баргъынчы жюрюрча да 75 жери болгъан «Школ-сабий сад» комплекс

Нальчикде Рабочая орамда орналгъан синагоганы мекямын жангыртыу

Нальчикде «Спартак» республикалы стадионну физкультура-саулукъ кючлеу комплексин реконструкциялау

Нальчик шахарда ол атлы суну жагъасында терк ишлене тургъан, 3000 квадрат метр жер алгъан спорт комплекс

Нальчикдеги Спорт дворецни жангыртыу

Приэльбрусьяны тийресинде тау-лыжа трассада жалгъан къар болурун жалчытырыкъ система

Приэльбрусьяда «Азау» станциядан «Кругозор» станциягъа дери баргъан тау-лыжа трассаны жангыртыу

«Старый кругозор» станцияны канат жолуну тыш тийресин ток бла жалчытыу бла байламлы ишле

Нальчикде Головко атлы орамда инфекция больницаны 260 ундурукъ салынырыкъ корпусу

Нальчикде «Муниципальный консультативно-диагностический центр» саулукъ сакълау къырал учрежденияны мекямын жангыртыу

Александровская станицада «Участковая больница» саулукъ сакълау муниципальный учрежденияны къошакъ мекямы

Майский шахарны север жанында скважинаны къурулушу

Нальчикни Юго-западный районундагъы котельняны кенгертиу

Ол котельняны тышын ток бла жалчытыу бла байламлы ишле

Прохладный шахарны баш канализация коллекторун реконструкциялау

Нальчикде суу баргъан ызланы эм сооруженияланы кенгертиу

Тырнауузда тау-байыкъландырыучу комбинатны хвостохранилищесинде суу кетиучю жерни жангыртыу

Нальчикде «Бизнес-инкубаторну» экинчи кесегини къурулушу.

Аны бла бирге республика быйыл алгъан «Уллу къурулуш майдан» деген сыйлы атындан айырылыргъа сюймейди. Къурулушлары быйыл башланнган 14 объект келир эки жылда хайырланыргъа берилликди. Ала быладыла:

Нальчикдеги Православный храм (килиса)

Нальчикни Александровка районунда намаз этиучю зал

Нальчикни Вольный Аул районунда намаз этиучю зал

Нальчикде «Дворец театров» миллет театр ара

Кенже элде Культура юй

Куба элде Культура юй

«Звёздочка» санаторийни жангыртып, туберкулёзгъа къажау республикалы санаторийге айландырыу

Нальчикде Республикалы клиника больницаны хирургия корпусун реконструкциялау

Нальчикде республикалы онкология диспансерде къурулуш ишле

Кенже элде Андреев атлы орамда канализацияны къурулушу

Приэльбрусьяда канализация коллекторну эм сууланы тазалаучу сооруженияны реконструкциялау

Тырнаууда Гирхожан суу черекде ырхы суула ётерча сооруженияны жангыдан жараулу халгъа келтириу

«Форель» чабакъ заводну сакъланыуун жалчытыр мурат бла, Чегем сууну онг жагъасын бегитген сооруженниялада капитальный ремонт бардырыу

Чегем шахарны сакъланыуун жалчытыр мурат бла, Чегем сууну онг жагъасын бегитген сооруженниялада капитальный ремонт бардырыу

Келир, 2008 жылда республикада 70-ге жууукъ объект ишленип башланырыкъды. Ол а къурулушланы кёп этиу эм терк бардырыу жаны бла быйылгъы ахшы къууум мындан арысында да сакъланырыгъын кёргюзтеди.

КъМР-ни Президентини бла Правительствосуну пресс службалары.

КъМР-ни ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНДА

Ёксюзле транспортда хакъсыз жюрюрюкдюле

КъМР-ни Правительствосу кезиулю жыйылыуунда ара транспортда льготала бла жюрюуню юсюнден республикалы законнга къошакъла кийирирге оноу чыгъаргъанды эмда «Къабарты-Малкъар Республикада 2007-2012 жыллада жашау журтлагъа тынгылы ремонт этиуню» программасыны проектин къабыл кёргенди.

Транспортда льготала бла жюрюуню юсюнден законнга кийириллик къошакъла ёксюз эм ата-аналары къарамай, атылып къалгъан эмда школда, орта энчи эм бийик билим берген окъуу юйледе окъугъан, жыл санлары 18-ден 23-ге жетген жаш адамла бла байламлыдыла. КъМР-ни урунуу эм социальный айнытыу министри Тюбейланы Альберт гражданланы ол башында сагъынылгъан къаууму шахар эм шахаргъа жууукъ жерледе жюрюген транспортну хакъсыз тогъуз окъуу айны ичинде хайырланыргъа, жылдан бир кере уа республикадан тышында окъугъан жерлерине бла артха хакъсыз барыргъа бла келирге боллукъларын ангылатханды. Правительство аны ол башламчылыгъын къабыл кёргенди.

«Жашау журтлагъа тынгылы ремонт этиуню» программасыны юсюнден айтханда уа, аны проектин Промышленность, теплоэнергетика эм ЖКХ министерство жарашдыргъанды. Министр Уяналаны Кязим билдиргеннге кёре, проектге республиканы тюрлю-тюрлю районларында 279 жашау юй къошулгъанды. КъМР-ни Правительствосуну Председатели Андрей Ярин программаны саулай къабыл этиу жанлы болуп сёлешгенди, алай, федеральный араны рекомендациялары эсге алып, анга энтта да тынгылы къарап, жангыдан жарашдырыргъа керек болгъанын эсгертгенди.

Республиканы жеринде автозаправка станцияланы орнатыуну схемасыны (аны муниципальный къуралыуланы айныуларыны схемасына къарап жарашдырыргъа кере клиси белгиленнгенди) юсюнден эмда агъач мюлклени тюрлендириуню юсюнден да бегимле ма ол халда къабыл этилгендиле. Энди агъач мюлклеге башчылыкъ,надзор этгенле да жангы структурала - лесничествола- кюреширикдиле. Ала агъач мюлклеге кёре тогъуз боллукъдула: Бахсан, Зольск, Лескен, Май, Нальчик, Терк, Чегем, Черек, Элбрус.

КъМР-ни Президентини бла Правительствосуну пресс-службасы.

Митингле инвестициялагъа эм экономиканы ачыкълыгъына къажау амалладыла

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Малкъар халкъны старейшинала советини башха башчысы Гуртуланы Оюс а ол кезиуде жер-жерли журналистлеге совет законнга бойсуннганыны, митингни кеси бардырмазлыгъыны юсюнден билдиргенди. Алай митингни бардырмагъыз деп киши айтмагъанын а сагъынмады. Властьла митинг бардырыллыкъ кезиуден бир ненча кюн алгъа аны башха жерде – «Родина» неда «Аврора» кинотеатрланы алларында - бардырыгъыз дегендиле. Алай аны совет унамагъанды. Эштада, анда сюзюллюк вопросладан эсе, спектаклыни кёргюзтюр жер магъаналыракъ болгъан болур эди. Властьла митингни бардырыргъа эркин этмезге деген оноуну 9-чу ноябрьде чыгъаргъандыла, КъМР-ни прокуратурасы, экстремизмни юсюнден федеральный законнга таяныр, старейшинала советни ишин тохтатханды.

11-чи ноябрьде Гурту улу «Кавказский узел» газетни бу жерли келечисине старейшинала советни Къабарты-Малкъарда властьлагъа бойсунмауну битеулю акциясын бардырыр акъылы жокъду, интернетде аны юсюнден жайылгъан хапарны болмачыгъа санайды. Эштада, организацияны башха башчысы Бабаланы Руслан аны «асыры къызгъандан» айтхан болур, дегенди. 12-чи ноябрьде уа «Новая газетагъа» интервьюсунда Гурту улу кеси былай хапарлагъанды: «Республиканы правительствосуну къатында митинг бардырылырны аллында, кече районланы башчыларына Нальчикге митингге къатышырыкъ адамланы иймезге деп, буйрукъ берилгенди. Адамланы тутуу башланнганды» (Уллу Октябрь революцияны юсюнден кинофильмлени кадрлары эсиме тюшдюле да).

«Тёбен Чигил элде властьла адамланы бармакъ ызларын алгъандыла, Хабар элде уа ол жерли РОВД старейшинала советни председателин алып кетгендиле»,- деп жазады «Новая газета». Аллай атлары болгъан элле КъМР-де бармыдыла, жокъмудула-башха тюйюлдю. Россейли адам кёз аллына полициячыланы кюйсюзлюклерин, Хабар эм Тёбен Чигил элледе Аллахларын, адамларын да танымай къалгъан эсирик кавказ феодалла этген зорлукъланы келтиредиле.

Газетде андан ары былай жазылады: «Республиканы МВД-сы Нальчикде «Вулкан-1» деген операцияны башлагъанды, энчи состав саулайда кётюрюрлгендиле, автоматла бла сауутланнган милиционерле шахаргъа элтген битеу жолланы да бегитгендиле». «Вулкан-1» артыкъ кёп адам къатышмагъан митинг ючюн угъай, республикада 4-чю ноябрьде Чегем районну агъачында кюйсюз мурдарлыкъ этилгенден сора боевикле мамыр уучуланы бла егерьлени ёлтюргенлеринде бардырылып башланнганыны юсюнден а бир сёз да жокъ.

Ол статьядан дагъыда бир юзюк: «10-чу ноябрьде эрттенликде 11 сагъатха митинг бардырыргъа белгиленнген эки майданда да милиция къуршоугъа алып тургъан жерден тышында мингле бла адамла жыйылгъандыла. Аюс (газетде алай жазылыпды) Гуртуев, адамлагъа айланып, бир тюрлю къаугъа чыкъмаз ючюн, властьланы айтханларын этейик деп, чачылырларын тилегенди. Адамла аны айтханын этгендиле».

Революциядан фильм салынса, ала къалай сейирлик эпизодла боллукъ эдиле, акъылыгъызгъа бир келтирчигиз. Чамланнган адамладан толгъан эки майдан, милиция кордонла, къызып сёлешгенле, дауур-дууур. Алайлай баш жигит - акъ атны неда бронепоездни юсюнде, неда хауа шарда окъун а (эки майданнга да жетерге керекди да) акъ башлыкъ да кийип, бир акъсакъал келеди. Жыйылгъанла уа, аны шош ауазына, акъыллы сёзлерине тынгылап, бой салып, юйлерине чачыладыла. (Кертиси бла уа,эркин этилмегенине да къарамай, Баба улу эл мюлк ярмарка бара тургъан Абхазия майданда 3040 адамны жыялгъанды).

«Республикада къатылыкъ бир да болмагъанча къатыланнганды,-дейди Гуртуланы Оюс андан ары.- Милиционерле, мамыр адамла ёл тюрюледиле. Ырысхыны тонар муратда чабыууллукъла, чачдырыула этиледиле. Аланы ачыкълау бла кюреширни орнуна, властьла МВД-ны энчи составын саулайда халкъына къажау бургъандыла. Биз федеральный властьлагъа жазгъанлай турабыз, алай тарыгъыуларыбыз артха, республиканы башчыларына жибериледиле». Законнга бойсуннган «старейшина» журналист Вера Челищевагъа советни башчылары «халкъны бойсунмауну кючюн къурагъа хазыр болгъанын» жашырын билдиреди. Ол а законнга бойсуннган адамма дегенли бир сутка да озмагъан заманда айтылгъанды. Москвачы журналистлеге старейшинала советни башчылары бир айтып, жер-жерли журналистлеге уа башха нек айтадыла?

Старейшинала советни дагъыда бир башчысы Сабанчыланы Исмайыл 11-чи ноябрьде «Газетаны» журналистлери бла ушакъ этеди. Ол басма орган а, бир тюрлю ишеклиги болмай, КъМР-ни бла Ингушетияны тенг этеди, ингилизли колонизаторла мамыр митингге от ачханларындан сора Индияда миллет-азатлау къымылдау къуралгъанды деп, бу къыралны да юлгюге келтиреди. Ол заманда мингден артыкъ адам ёлтюрюлгенди, 2 минг чакълы бири уа жаралы болгъанды.

Старейшинала советни болмагъан митинги бла аллай тенглешдириуге сиз къалай къарайсыз? «Иши тохтатылгъан организацияны башчылары айтханнга кёре, шабат кюн бардырыргъа белгиленнген митингни МВД-ны кючлери бла бардырыргъа къоймауну сылтауу жер-жерли властьла критикагъа тартылгъанлары бла байламлыды», - деп жазады «Газета» Сабанчы улуну айтханы бла. Дагъыда бир юзюк: «Бу республикада Конституция жюрютюлмейди, жер-жерли самоуправленияны юсюнден законнга бузукълукъ этиледи. Эки жыл бла жарымны ичинде шёндюгю президент бир заводну да ишлеталмагъанды,-дегенди МВД-ны алгъыннгы полковниги Сабанчыланы Исмайыл. - Бизде заводла бла фабрикле алгъынча ишлемей турадыла. Бизни излемлерибизде уа этнополитика магъанасы болгъан бир зат жокъду».

Сабанчы улу биле болмаз бу жерли заводла 1985 жылдача чыгъаргъан затланы киши алмагъанларын, аланы техникаларын жангыртыугъа жиберилген федеральный ахчаны уа шёндю властьдан тайдырылгъанла хуржунларына ургъанларын. Жангы производстволаны ишлер, ишлетир ючюн да кёп заман да, ырысхы да керекдиле, республиканы уа аллай бир ахчасы жокъду. Правительство КъМР-ни промышленностун айнытыуну программасын жарашдырыу бла кюрешеди, биринчи инвестиция проектле белгиленнгендиле, ала жашауда бардырылып башланнгандыла. Аланы иги кесеги республиканы тау районларында тамамланыллыкъларын да белгилемей жарамаз.

Сабанчы улу,баям, унутхан болур Каноковну ёмюрю КъМР-де 2005 жылда 28-чи сентябрьде башланнганын, эки ыйыкъдан а республика боевиклени Нальчикни кюч структураларына чабыууллукъ этгенлеринден титирегенин. Ол зат регионнга инвестицияла уа къошмагъанды. Шёндю КъМР-де миллет азатлау кюрешни баргъаныны юсюден интернетде этилген сагъышла да къошмайдыла аланы.

Биз алагъа магъана бермегенликге, интернет-изданиялада чыкъгъан хапарлагъа кёре багъа бичедиле бизни республикабызгъа башха регионлада жашагъанла. Да сора республиканы 1992 жылда болгъан къаугъалагъа къайтарыргъа ким сюеди, кимге тап тюшеди ол? КъМР-ни бир «къайыкъда» жюзген халкъларынамы огъесе бокъланнган сууда чабакъ тутаргъа сюйгенлегеми?

Марина ЧЕРНЫШЁВА.

Эсгериу ингир

Сейирлик шартла келтиргендиле

2-чи номерли орта школда республиканы алгъыннгы башчысы Тимбора Кубатиевич Мальбахов туугъанлы 90-жыллыгъына аталгъан ингир болгъанды. Окъуучула эм устазла бла тюбешиуге Т.К.Мальбахов бла кёп жылланы бирге ишлеген, Адамны эркинликлери жаны бла уполномоченныйи Зумакъулланы Борис, Хасаниядан старейшинала советни председатели Тогъузаланы Магомет, 16-чы номерли орта школну директору Къайгъырмазланы Сюлемен, Терк районда да къонакъла келген эдиле. Ала, залда олтургъанлагъа Тимбора Мальбаховну ишини, жашаууну, ол къаллай ахшы эм акъыллы адам болгъаныны юсюнден кёп сейирлик шартла, юлгюле келтирип, хапар айтхандыла. Школчула кеслери жазгъан назмуланы кёлден окъугъандыла.

Залгъа кирген жерде уа къырал къуллукъчуну юсюнден хапарлагъан архив материалладан, суратладан, сабийле жазгъан ишледен жыйышдырылгъан кёрмюч къуралгъанды.

Тюбешиуню ахырында къонакъла школчуланы соруууларына жууапла бергендиле.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

ЮБИЛЕЙ

Халкъларыбызны керти уланы

Билар Емазаевич Кабалоев Къабарты-Малкъарны уруш баргъан кезиуде эм андан сора жыллада айныууну шагъаты болгъан, анга кеси да юлюшюн къошхан адамды. Республиканы бек къыйын заманында ол аны комсомол организациясына башчылыкъ этгенди. Жаш тёлюню кёп магъаналы башламчылыкълары эм ишлери ма ол ишлеген кезиуге тюшгендиле. Жаш адамланы ийнагъы деп, анга алай айтхандыла, нек дегенде ол не заманда да ала бла бирге, аланы араларында болгъанды. Жарыкълыгъы, тирилиги бла комсомолчуланы жюреклерин жандырып къойгъанды, аланы ызындан тизгенди. Жаланда кертини айтханды, ким да сюйюп тынгыларча, ийнанырча сёлеше билгенди. Аны жаш тёлюню алгъа элтген хунери болгъанды, андан къуруда жангы ниетле чыкъгъанлай тургъандыла.

Кабалоевни ол жыллада партия, совет, мюлк эм комсомол ишлерини юслеринден жазгъанларын окъусанг а, анда бир тюрлю махтаныу, кесине даража алыу болмагъанын кёресе. «...Жаз башында себерге урлукъла жетмегендиле, алай аланы салыргъа, жер сюрюрге да адам да, керек да хазна табылмагъанды-эр кишиле, улоу, аны тартыр хайыуан да жокъ. Ийнеклеге иер салыргъа тюшгенди. Биз фронтдан къайтхан эр кишиле бла, уруш ахырларына жетдирген тиширыула бла, ишчи жаш тёлю бла тюбешгенлей тургъанбыз. Ала бла сёлешген бек къыйын эди, алай кёп затны ангылатыргъа, бюгюн да, тамбла да не болушлукъ керек болгъанын билирге тюшгенди. Аллай кезиуде адамланы кёллерин кётюрюуню, къыйынлыкъланы сылтауларын ангылатыуну, тамблагъы кюннге ийнаныулукъларын къайтарыуну магъанасы айтып айталмазча уллу эди».

Ма аны, Биларны, алай этерге къолундан келгенди. Республиканы партия, комсомол, мюлк активинде даражасы да бийикде аны ючюн жюрюгенди.

Б. Кабалоев бла Т. Мальбахов.

Бу айтхылыкъ жаш Къабарты-Малкъарда туугъанды, миллети осетинлиди. Ол республикабызны халкъларыны адет-тёрелерин, орус, осетин, къабарты тиллени да иги билгенди, малкъар тилде да сёлешгенди. Къайры барса да, анга бир жууукъ адамларынача тюбегендиле. Б.Е.Кабалоевни комсомолну обкомуну секретарындан тюзюнлей партияны Къабарты-Малкъар обкомуну секретарына бошдан салмагъандыла. Бу къуллукъда ол 1952 жылгъа дери, Север Осетиягъа кетгинчи, жетишимли ишлегенди. Ары кёчюрюлгенликге, жюреги, жаны бла да мында къалгъанды.

Аны партияны Север Осетия обкомуну биринчи секретары болуп ишлеген жыллары бизни республикаларыбызны бла халкъларыбызны араларында къарындашлыкъ бла шуёхлукъ андан ары кючлене баргъан жылла болгъандыла. Бирле аны сылтауун Б.Е.Кабалоевни Къабарты-Малкъарны башчысы Т.К.Мальбахов бла энчи шуёхлугъунда кёредиле. Хау, ала керти окъуна антлы шуёхла болгъандыла, алай ол уллу шуёхлукъгъа жаланда къошакъ эди. Бек башы – Билар Емазаевич бизни республикабызны, бизни жерибизни жаны-къаны бла сюйгенди.

Мен Б.Е.Кабалоевни 80-жыллыкъ юбилейинде да болгъан эдим. Ол заманда кесини айтхылыкъ, бурмай айтыргъа боллукъма, закий да жашыны туугъан кюнюн белгилерге Осетия саулай жыйылгъан сунар эдинг. Аны Осетияны президенти А.С. Дзасохов, генералла, адмиралла, белгили артистле, культураны къуллукъчулары - ала уа осетинлиледе бек кёпдюле - алгъышлагъандыла. Мен да сёлешгенме анда.Къабарты-Малкъарны халкъларыны бир жерлилерине сюймекликлери къалай уллу болгъанын ол заманда ангылаталгъан болурму эдим, билмейме. Ангылатыргъа уа бек кюрешгенме.

Жууап сёзюнде уа юбиляр «аны эки ата журту, анга ёшюн сютлерин ичирген, ёсдюрген да этген эки анасы-Къабарты-Малкъар бла Осетия- болгъанларын» айтханды. Ол заманда мен бизни шуёхубуз эм бир жерлибиз ючюн, Россейни сыйлы эм акъыллы гражданини, эки республикагъа къой, саулай къыралгъа да уллу къыйыны тийген адам ючюн бек къууаннган эдим.

Север Осетия-Аланияда Кабалоев партияны обкомуну биринчи секретары болуп кёп жылланы ишлегенди. Ма бу къуллугъунда аны оноу эте билген хунери артыкъда бек ачыкъланнганды. Ол бек къыйын жюкню- республиканы экономика эм социальный айныуу ючюн жууаплылыкъны - алгъан эди кеси боюнуна. Аны намысын-сыйын да тюшюрмей кётюргенди. Бюгюнлюкде Север Осетия-Алания Республикада не иги зат бар эсе да, ол санда Билар Емаза евич Кабалоевни иши, аты бла да байламлыды.

Ол кёп съездледе айырылгъанды КПСС-ни башчылыкъ этген органларына, СССР-ни Баш Советини депутатына да бир кере сайланып къалмагъанды, Ленинни ордени бла да бир ненча кере саугъаланнганды. Ма аллай даражала берилип тургъан адам, аны шуёху Т.К.Мальбаховча, ийменчек, адепли, халал жюрекли адам болгъанлай къалгъанды.

Пенсиягъа чыгъып, кёп заман озгъандан сора да Владикавказны орамларында башын энишге этмей, ёхтем жюрюгени да ма андан болур. Аны халкъындан уялыр жери жокъду, ол кесини республикасына, миллетине къолундан келген ахшылыкъны аямагъанды.

Къолундан а кёп зат келгенди. Ол бюгюнлюкде да Къабарты-Малкъарда шуёхлары бла байламлыгъын юзмегенди, энтта да бери туугъан жеринеча келеди. Бу, керти окъуна, аны жериди. Бизге да ол, биз уллу хурмет этген, аны шуёхлугъу бла ёхтемленнген бек уллу ахлубуз болгъанлай къалады.

ЗУМАКЪУЛЛАНЫ Борис,
комсомолну обкомуну алгъыннгы биринчи секретары, КПСС-ни Къабарты-Малкъар обкомуну биринчи секретары, профессор.

Тамбла - Ананы кюнюдю

«Мен да таулу тиширыуладан бириме»

Бауаланы Мусосну къызы Кезибаннга эки жылдан тамам токъсан боллукъду. Урушха дери да Кёнделенде колхоз фермада ийнек саууп тургъанды. Ишинде атын махтау бла айтдыргъан къызны 1939 жылда Коммунист партиягъа алгъандыла, ол жыл Къабарты-Малкъардан баргъан делегация бла Москвада ВДНХ-ны кёрмючюне къатышханды. Андан ары жыллада жашауу уа кёп таулу тиширыуланыкъына ушайды. Къууанч, къыйынлыкъ да сынагъанды.

- Кезибан, сен кесинги насыплы анагъа санаймыса?

- Хау десем да, кёлюгюз кюлмесин, угъай десем да, гюняхды, Аллахны чамландырыргъа боллукъма. Иги сагъыш эте келсем, насыплыма дерге эркинме, билмейме, тюз айта эсем, алай сунама. Насып дегенни, ким биледи, кёкден ырысхынг да тёгюлюп, байлыгъынг да сыйынмай тургъанча ангылагъанла да болурла.

Мен а угъай. Байлыкъгъа бир заманда да талашмагъанма. Биреуню ырысхысына, байлыгъына да сукъланмагъанма. Кеси къол къыйыным, мангылай терим бла жашау эте билгеним, сабийлерими да алай юйретгеним ючюн насыплыма. Мен ёсген юйюр – атам, анам, къарындашларым, эгечле да аллайла эдик. Зарлыкъ, аманлыкъ этип, къоншуну, тенгни, жууукъну-ахлуну кесиме чамландырмагъан эсем, уручулукъ, хыйлалыкъ этмеген эсем, насыплыма.

Алай бир затны уа айтмай болмайма, айхай да, насыпны юсюнден сёз баргъанда. Уруш, кёчгюнчюлюк сынатхан къыйынлыкъланы айтмай, юсю бла атлап кеталлыкъ тюйюлме. Мен уллу юйюрде ёсгенме. Атамы бла анамы - Хоханаланы Дурдуйну къызы Зариятны, менден сора да, тёрт жашлары эки къызлары бар эдиле. Назир, Хызыр, Нюзюр, Ёзюр, Лина, Юлия. Къазахстанда тифден ёлген Ёзюрчюкден башхаларыбыз кёчгюнчюлюкден туугъан элибиз Кёнделеннге сау-эсен къайтхан эдик.

Атам, анам да тюшлеринде кёрюп термилген эллеринде тапхандыла топуракъ юлюшлерин. Мен да урушда ёлген биринчи эрим Диналаны Нажмудинден жашым, кёчюрюлгенде эки жылы да болмагъан Борис, Къайгъырмазланы Магометден эки къызым, бир жашым бла къайтхан эдим Кавказыбызгъа. Ол затладан сагъыш эте келсем, мен кесими насыплыгъа санайма, жаланда бир жюрек къыйынлыгъыбыз унутулмайды: НКВД-да ишлеген тамата къарындашыбыз Назирни немецли фашистле Нальчикде ёлтюргенлери.

- Кесинг айтханлай, кёчгюнчюлюкню сагъынмай да болмайбыз. Къазахстанны къалайына тюшген эдигиз ол кезиуде?

- Биз сынагъанны бир жауум да сынамасын. Атабыз Элбрус тийресинде колхоз малла бла къалып, Хызыр, Нюзюр, Лина, Ёзюр Нальчикде больницада жатып тургъанлайын кёчюрген эдиле бизни. Анам, мен, жашчыгъым Борис, Юлия Павлодар шахардан узакъ болмай, Журавлёвка деген гитче элге тюшген эдик. Баргъанлай окъуна мен ийнекле саууп тургъанма. Юйюрюбюзню адамлары бир бирибизни юч жылдан сора тапханбыз. Бек сейири уа, къадар алай буюргъан болур эди, мени артдагъы эрим – Къайгъырмазланы Магомет да бизникиле бла бирге келген эди биз жашагъан жерге.

- Къайгъырмаз улу бла уа къачан юйюр къурагъан эдигиз?

- Кёп кере жаза кетип, Нажмудин урушда, Житомирде ёлгенин билгенден сора этерге базыннган эдим ол атламны. Борягъа ол заманда бир тогъуз-он жыл бола болур эди. Бизни юйюр артда Талды-Къурган областьда Текели деген шахарчыкъгъа кёчген эди. Анда шахтачыла жашай эдиле. Уллу къоргъашин комбинат бар эди. Атабыз да, мен да, Магомет да анда ишлеучю эдик. Ма ол заманда юйдегили болгъанбыз биз. Юч сабийибиз: Аня, Фатима, Ахмат бла бирге Борягъа да аталыкъ этгенди ол. Иш кёллю, тюз адам эди. Кенжеде жарагъан юй-журт да къурап, 1992 жылда бизни къоюп кетгенди. Ол дуниясы жарыкъ болсун. Бирге жашагъан къыркъ эки жылны ичинде бир зат бла жюрегими къыйнамагъанды.

- Бери къайтхандан сора да ишлеп тургъан болурса?

- Ишлемей а, пенсиягъа Нальчикде кондитер фабрикадан чыкъгъанма. Андан сора да анда он жыл ишлегенме. Директор Надежда Хабижевна Эркенова жибермей тутханды аллай бир заманны. Бек иги, эсли тиширыу эди ол. Манга да бек иги болгъанды.

- Сабийле уа, сабийле. Ала кеслери да ата-анала болгъанларындан сора атагъа бла анагъа сабийлей къаладыла.

- Аллахха шукур. Терс жолну баргъан болмагъанды. Борис, пенсиягъа чыгъып, юйюрю бла жашагъанлы бир бёлек жыл болады. Хар кюнден келалмаса да, бир кюн къалып, экинчи кюн келгенлей, неда телефон бла сёлешип, саулугъуму, не зат келтирейим деп соргъанлай турады. Аня университетни бошагъандан сора школда сабийлени немец тилден окъуу туп тургъанды, бир талай жылны туризм эм экскурсия жаны бла советде экскурсовод болуп ишлегенди. Пенсияда болгъанлыкъгъа, Нальчикни паркында ишлеп турады. Эри Аккайланы Абдуллах бла бек ариу жашайдыла.

Кезибан къызы Аня бла.

Фатя уа кёп жылланы «Севкавэлектроприбор» заводда намотчица, бешинчи номерли бек уллу цехни биринчи партия организациясыны ишден эркин этилген секретары болуп ишлегенди. Жамауат жумушлагъа тири къатышханын эсге алып, аны ВЛКСМ-ны 18-чи съездине делегат этип да жибергендиле. Болгариягъа, Чехословакиягъа, Югославиягъа барыргъа хакъсыз путёвкала бла саугъалагъандыла. Эри Тёппеланы Ибрагимни жашы Азрет эртте ёлюп, къызы Жаннетни кеси ёсдюргенди. Бийик билимли да эталгъанды. Кичи жашым Ахмат бла уа бир арбазда жашайбыз. Юч сабийи барды. Кёп заманны уллу, жюк ташыгъан машиналада ишлегенди, бусагъатда уа сатыу-алыу бла кюрешеди.

- Энтта да бир соруу. Къыйын кёрюнсе да, жууап берсенг эди. Атанг Мусосну уллу юйюрюнден кимле къалгъандыла?

- Туудукъла, аладан туугъанла да бардыла. Алай эгечледен бла къарындашладан Юлия бла мен къалгъанбыз. Жашау алайды. Ёмюрледе да бирле келе, бирле кете баргъандыла. Къадаргъа уа даум жокъду. Къууанч, бушу кёрген эсем да, игилик, аманлыкъ сынагъан эсем да, халкъым бла бирге болгъанма. Бек биринчи соруууннга къайтсам а, мен насыплы анама, деп айталлыкъма.

Ушакъны
АЛИКАЛАНЫВладимир
бардыргъанды.

ЖУРНАЛИСТНИ САГЪЫШЛАРЫ

Не сакълар бизни миллет энчилигибизни?

Кёп кере документли фильмледе кёргюзтгендиле: таулуланы Азиягъа кёчюргенден сора эллерибизге башха миллетли адамланы келтирирге деген оюм болгъанды. Алай комиссия жашау болумланы тинтгенинден сора ол акъыл къуругъанды. «Мында жашау этерге онгла жокъдула», - деп жазгъандыла.

Алгъаракъда бир жаш адам манга: «Сейир этеме ата-бабаларыбызгъа. Бара-бара кетип, жер къыйырында бир бийик таугъа тирелип, былайда жашау этерикме демеселе, жерми къуругъан болур эди алагъа? Хо алгъын, жауладан къачып, кетген эселе да ары, кёчгюнчюлюкден сора уа? Тюз жерле берилe тургъанлай, тау къулакъланы нек сайладыла была?» Быллай оюмлагъа жууап бирди - тынч жолла, тюз жолла болмайдыла.

Жыйырма жыл мындан алгъа бир японлу жазыучуну китабын окъугъан эдим. Китапны атын унутханма, алай магъанасы уа эсимдеди. Бир элчик юзмез тёбелени араларында орналып эди. Желле къум бла аны жабаргъа кюреше эдиле, адамла уа хар эрттенликден, кюрекле алып къолларына, юзмезни тёбеле таба кюрей эдиле - элден узагъыракъгъа. Бу ишни тындыргъандан сора хар бири кесини жумушларын эте эди. Нек кёчюп кетмей эдиле ала жашаугъа жарамагъан жерден? Жууап а былайды: ала башларын кечиндиралгъан эселе ол жерде, сора жарагъан жерди ол.

Биз жаланда алып, алып, алып турургъа юйренчек болгъанбыз. Кимге не зат беребиз деген соруу а, нек эсе да, сагъышландырмайды бизни. Жерни сууун ичген, кёгетин, жемишин ашагъан адам улу анга не игилик этеди? Бусагъатда битеу дунияда, битеу къыраллада да табийгъат бла байламлы проблема бек къыйынладан бириди. Хауаны, сууну, жерни ууландыргъанды адам, ангыламай: ол бла табийгъат - бирдиле. Уллу шахарланы айтмасакъ да, эллеге къарайыкъ. Командировкалагъа баргъанда, сейир этесе: бизни республиканы битеу эллеринде да суу жагъала кир-кипчик къуйгъан жерле болуп къалгъандыла. Ата-бабаларыбыз тереклеге, череклеге, ташлагъа табыннганларын унутханбыз. «Мажюсюлюк заманла», дейдиле кёпле ат башындан. Алай мажюсюлюкде адамдан эсе уллу кюч болгъанына ийнаныу барды. Бир Аллахха ийнаннган диннге келгинчи, адам улу ийнаныргъа - ийманнга - мажюсюлюк чакъда юйреннгенди.

Буруннгулула хар ташха, терекге, черекге да бошдан сый бермегендиле. Ангылагъандыла ала: адам табийгъатны угъай, табийгъат адамны кечиндиреди. Таулу халкъны юсюнден айтханда, бизни жерибиз, ашсуу бергенден сора да, миллетлигибизни сакъларгъа болушады. Хау, къыйынды жашау этерге тау элледе - бичен хазырлагъан, мал тутхан, бахчагъа къарагъан. Андан сора, сабийинге бийик билим берирге сюйсенг, аны шахаргъа жалан кесинлей жиберирге тюшеди. Окъутханынгдан сора иш излеп башласанг да - алай.

Ол барысы да кертиди, алай аны бла бирге башха затла да баямдыла. Биринчиден, бизни ана тилибиз жаланда тау эллени хайырындан сакъланады. Экинчиден, адетлерибиз-тёрелерибиз да тюз буруннгудача тюйюл эселе да, алыкъа саудула, биягъы эллерибизни хайырларындан.

Келир заманлада туризм айныса, туристле бизни жерлерибизге кёп келселе, тюрленирми жашау элледе? Къыйынды айтхан. Шёндю окъуна аланы шахарла бла жууукъ байламлыкълары, хар юйде телевизор, видео болгъаны адамланы къылыкъларын тюрлендиргенди. Аны не жашырыуу барды, элледе кеслерин муслийманлагъа санагъан адамла аракъы ичедиле, тойла ичгиге табыныугъа бурулуп къаладыла. Бизни миллетде ёмюрде да болмагъан къылыкъла къалай терк сингнгендиле къаныбызгъа! Ким тазалар къаныбызны бу ууладан? Ким болушалыр бизге? Тышындан келлик тюйюлдю бир инсан да. Игилик, аманлыкъ этерикле да кесибизни ичибиздендиле.

Аны себепли ахшылыкъ этерге къолларындан келгенле халкълары ючюн кючлерин аямасынла деп тилейик. Ма алгъаракъда Огъары Малкъарда боксдан республикалы турнир болгъанды. Ол элни администрациясыны башчысы Байсыланы Харунну башламчылыгъы бла къуралгъан ишди. Школчуланы боксдан жарау этдирген тренер Мисирланы Мурат, элини сабийлерине саугъагъа ринг берген предприниматель Гузойланы Рашид, бокс командагъа ахча болушлукъ этген предпринимательле Муртазланы Ахмат, Биттуланы Мухадин - бу адамла кесибиздендиле, элим, халкъым деген затланы юслеринден сагъыш эте билгенле.

Мени акъылыма кёре, жамаатны миллет къылыгъына, миллет ызына къайтарыуда межгитлени бек уллу иш бардырыргъа къолларындан келликди. Ичгичилени, наркоманланы, кеслерин эриши жюрютгенлени бир жанына тюртмей, элге-кюннге къошаргъа иймамла себеплик этерге боллукъдула. Жарсыугъа, шёндю школла асламысында билим бериу бла кюрешедиле, юйретиу иш къарыусузду. Дин жаны бла жарыкъландырыу а жокъну орунундады.

Алай динлени тарыхын билмеген не маданиятны, не адабиятны ангылаяллыкъ тюйюлдю. Ислам бла шагъырей болмагъан Кязим хажини поэзиясын сезалырмы? Библияны окъумагъан адамгъа Фёдор Достоевскийни, Лев Толстойну чыгъармалары киритге жабылгъан кюбюр кибик боллукъдула. Битеудуния тарых а?

Бир жол телевиденияда жангылыкълада Россейни бир элчигин кёргюзтген эдиле. Башха жерледеча, анда да битеу адамла ичгиге берилип тургъандыла. Ары жашау этерге бир иймам келгенди да, битеу ол орус элде жашагъанланы ислам диннге бургъанды. Энди анда бир ичген инсан жокъду. Бизни эллерибизде да болса эди алай!..

Жырларыбыз, таурухларыбыз айтылгъан, таулу тойла баргъан эллерибиз сакъланыргъа керекдиле. Ала болгъан къадарда, таулу миллет да боллукъду. Бизни ата-бабаларыбызны кёрген, алагъа игилик тилеген таула, тёппелери кёкге жете, сюеледиле. Ёмюрлюкдюле ала. Аланы этеклерине къысылып, уюп жашагъан халкъ да ёмюрлюк болур деп барыбыз да ийнанабыз.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

ЖАНГЫРТЫУ

Больницаларыбызны халлары осал болгъанларыны юсюнден кёп кере жазылгъанды. Артыгъыракъда республикалы больница осал эди. Белгилисича, тёртэтажлы мекямгъа ремонт этилгенди. Жетиэтажлы корпусха уа не оноу этилип турады? Бу соруугъа жууапны республикалы больницаны баш врачыны багъыу жаны бла заместители, медицина илмуланы кандидаты Къудайланы Солтанны жашы Шамил бергенди.

Жетиэтажлы корпусха да кезиу жетди

- Быйыл биринчи декабрьде жетиэтажлы корпусда ремонт башланырыкъды. КъМР-ни Саулукъ сакълау министерствосуну буйругъуна кёре, хирургия бёлюм тынгылы жангыртылыргъа жабыллыкъды. Алай битеу корпусну жабаргъа онг жокъду, саусузлагъа больницалада жер жетмей, къыйналыргъа боллукъдула. Ол себепден, алгъа мекямны жаланда онг жаны ишлемей тохтарыкъды, сол жаны уа жумушун бардырлыкъды. Сора онг жанында ремонт бошалгъанлай, солдагъыланы ары кетерликдиле.

Эки бёлюм шахар больницагъа кёчюрюлюрге боллукъду. Дагъыда эки бёлюмню 10-12 жерге дери азайтып, башха орнатханбыз.

Насыпха, тёртэтажлы корпусну ремонту бошалгъанды, ол бусагъатда бизге бир кесек болушурукъду. Ары жети этажлы корпусдан нейрохирургия эм неврология бёлюмле кёчерикдиле, кёз эм лор бёлюмлеге оноу а алыкъа этилмегенди.

Ремонт сау жылны барлыкъды. 15-чи ноябрьден башлап, хирургия бёлюмге Нальчик шахардан саусузла алынырыкъ тюйюлдюле. Аланы биринчи эм экинчи номерли шахар больницалагъа жиберликбиз.

Башында айтханымча, биринчи декабрьде хирургия бёлюм ремонтха жабыллыкъды. Хирургла уа сау жылны ишсизми турлукъдула деген соруу чыгъады. Жыйылыу бардыргъанбыз. Анда хирурглагъа шёндю больницада болгъан вакансияланы тизмелерин бергенбиз. Ала башха бёлюмледе ишлейбиз деселе, стажлары юзюллюк тюйюлдю, категориялары да сакъланырыкъды. Угъай деселе уа, ишден кетерге эркиндиле.

Сёзсюз, келир жылда бизге бек къыйын боллукъду. Алай ремонтсуз мындан ары ишлерге онг жокъ эди.

ЭЛЕККУЛАНЫ Хасан
жазып алгъанды.
Сурат авторнуду.

Эсгериу

Анамы урчугъу

Чертлеуюк чыбыкъдан жонулгъан сыйдам таякъчыкъ. Узунлугъу бир къарыш бла эки эл. Баш жаны аз базыгъыракъ, къыйырында жюн халы илинирча бичакъ бла этилген кезчик. Аны тюбюнде уа - урчукъ баш.

Урчукъ башда къызгъан темир бла кюйдюрюлюп ишленнген суратчыкъла. Бир жанындагъыла чынгыл къаяла, экинчисинде уа - тау череги тарны энишге чабады.

Къыйыры жютюрек жонулуп, тюп жаны уа андан да иничгерек. Ма олду битеуда анамы урчугъу. Кюн сайын иесини къолунда халы ийирип тургъан - таулу ананы дайым къатында тургъан сёз нёгери.

Урчугъун бура, анам бешик жыр да айтды, аны бла къонакъгъа да барды. Кюн тууушда олтуруп, къоншу тиширыула бла лахор да этди. Хар заманда жанында тутду, ажашдырмады. Ол да, аны керти шуёхуча, кетмеди къатындан. Энишге, ёрге секире, тёгерек бурула, иесине жабышханлай, кёп жылланы оздурду.

Бюгюн а урчукъ мендеди. Иеси кетгенди да узакъгъа. Ёксюз болуп жатады анамы суратыны къатында. «Турма былай, къоп ёрге. Тансыкъ болгъанма санга, сылачы жылы къолларынг бла башымы. Сора биягъы экибиз жолгъа чыгъайыкъ. Сен бла мен - антлы шуёхлабыз да», - дегенчады иесине.

Алай сурат сёз айталмайды. Жаланда мудах къарайды узакъгъа. Кюн сайын тансыкъ этдире кесине, заман оза баргъаны сайын, аллай бир излете, термилте, дунияда бек сюйген адамым – багъалы анам.

Сёзюнгю, айтырынгы сакълай, къууанчым, жарсыуум болса да келир эдим санга. Анам, бир башха тюрлю тынгылай биле эдинг. Сора сени бла хапар айтсам, жюрегим хош бола, ырахатдан тола, кетер эдим ызыма.

Энди уа жокъса къатымда. Узакъ жолоучулукъгъа кетгенсе. Урчугъунгу алсам къолума, сени тансыкълай, билемисе,келип къаласа кёз аллыма. Арбазда, аркъангы да юйню къабыргъасына таяндырып, бетинге да кюн ышара, олтураса узун шинтикде,кесинг тикген къатапа тышлы аппунну юсюнде.

Биягъы халы ийире тураса. Олтурама къатына: «Къойчу, анам, ишинги. Жюнюнгю, урчугъунгу да бир жанына сал. Азмаз солугъан да эт. Хапар айтайыкъ».

- Жууугъуракъ олтур, балам, къатыма. Урчукъ ийирген къыйын тюйюлдю манга. Бусагъат, ийирип бошасам, санга чындайла, жюн кёлек эшерикме. Суукълада кие турурса. Бюгюн кёзлеринг мудахдыла. Не болгъанды санга? Айтчы, жашым, не жарсыуунг барды?

- Угъай. Игиме, анам. Халкъ жашагъанлай жашайма. Алай санга бир кёп айтырыгъым бар эди да, билдиралмай къалдым. Олду мени жарсытхан. Сен бир кесекчик окъуна башымы сыласанг эди. Бешик жырынга да тынгылайым. Мен алыкъа сени гитче балачыгъынгма. Излейме сени, чексиз тансыкъ да болгъанма.

- Сен кесинги къыйнама. Бир инсан да анасына айтырыгъын айтып бошаялмагъанды. Мен да угъай. Кесинг ата болсанг да, излейсе ананг ы. Ол хар заманда да тёреди. Алай заман жетсе, бизге кетерге тюшеди сизден. Артда, ахыр-заманда, жангыдан ана бла бала болуп жолугъурча.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Презентация

Умутландыргъан атламла

Алгъаракъда «Дача» ресторанда «Аланы» журналны презентациясы болгъанды. Ол кюн ары Къарачай-Черкес Республикадан, Герюгланы Азнауур башчылары болуп, къонакъла да келген эдиле. Жыйылыуну не мурат бла къуралгъанын журналны баш редакторў Болатланы Юруслан айтханды. Андан сора, жыйылгъанла чыгъып, кеси оюмларын билдиргендиле.

Болатланы Юруслан.

- Презентация байрамды, - дегенди Журтубайланы Махти. - Журналны биринчи номери окъуна уллу къууанчды. Аны, къолгъа алып, окъугъан кюн да байрамча эди. Бир заманда бизни къырал бек кёп окъугъаннга саналып тургъанды. Шёндю уа реклама билдириулени бегиракъ окъугъан кезиуде бу журналда болгъанча материаллагъа иги эс бурадыла дерча да тюйюлдю. Болсада Юруслан бек керекли ишни башлагъанды, тюбеген къыйынлыкъланы да хорлай, журналны келир номерлери андан да сейир болурларына ышанама.

- Жангы журналны басмаларгъа болушханбыз. Мындан ары да эс тапдыргъанлай турлукъбуз, - дегенди къоншу республикадан келген Герюгланы Азнауур. - Бизде бу зат бек керек болгъанын ангылагъан жашланы хайырындан «Аланланы» 182 тюкенде сатадыла. Барыбыз да эс бурургъа керекбиз бу биринчи атламла этип башлагъан изданиягъа. «Къош да бара-бара тюзеледи» дейдиле, Аллах айтса, журналны кезиулю номерлери мындан да иги боллукъдула.

«Заман» газетни баш редакторуну заместители Беппайланы Муталип да Болатланы Юрусланнга, бу миллетге керекли ишни башлай туруп, себеплик этгенлеге алгъыш сёзюн айтханды.

Герюгланы Азнаур.

Художник Болатланы Людмила журнал тап жарашдырылгъанына, бек сейирлик суратла болгъанына бюсюрегенин жашырмагъанды. «Эльбрусоидни» келечиси Гулийланы Азамат, журналист Герийланы Асият, поэт Табакъсойланы Мухтар, композитор Асанланы Кулина, фольклорчу Абдугафар Алишев, Юг федеральный округну телекомпаниясыны ассоциациясыны толтуруучу директору Рамазан Гехов да алгъышлагъандыла Болат улуну.

МАМАЙЛАНЫ Алий.
Суратланы автор алгъанды.

БИЛДИРИУ

Къырал граждан къуллукъгъа сайлау

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Аппараты Къабарты-Малкъар Республиканы къырал граждан къуллугъуна -Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини пресс-секретарына, Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини пресс-службасыны башчысына адам салыр ючюн конкурс бардырады.

Ол къуллукъгъа салынырыкъ адамдан быллай квалификация шартла изленедиле:

1) бийик профессионал билим;

2) къырал къуллукъда башында изленнген ишде бек аздан эки жыл ишлерге тийишлиди неда асламлы информация органлада ишлегенини стажы беш жылдан аз болмазгъа керекди;

3) профессионал усталыгъы бла сынауу: журналист ишде сынауу, информация бла ишлеуню жангы амалларын, информация-право базала бла терк эм уста ишлей, анализ, хыйсап эте, компьютерде эм башха къурау техникада, «Интернет» сеть бла ишлей билирге керекди;

4) Россей Федерацияны Конституциясын, Къабарты-Малкъар Республиканы Конституциясын, къырал граждан службаны юсюнден федеральный эм республикалы законланы, «Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини юсюнден» КъМР-ни Законун, асламлы информацияны органларыны юслеринден федеральный эм республикалы законодательстволаны билирге эм ишде хайырланыргъа керекди.

Конкурсха къатышырыкъладан документле 2007 жылда 19-чу ноябрьден 2007 жылда 19-чу декабрьге дери бу адрес бла алынадыла: 360000, Нальчик ш., Ленин атлы пр.,55, Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Аппараты, къырал службаны, къурау-кадрла ишни бла саугъалауну управлениясы, 112-чи номерли кабинет, т.42-32-65, ф.42-27-38.

Конкурсха къатышырыкъ адам быллай документлени береди:

1) кеси жазгъан заявлениясын;

2) кеси толтургъан эм къол салгъан анкетаны сурат бла (4х6) бирге;

3) автобиографиясын;

4) ишлеген жеринден характеристиканы;

5) паспортуну неда аны орунуна жюрютюлген документни копиясын (аллай документ адам кеси конкурсха келгенде кёргюзтюледи);

6) тийишли профессионал билими, квалификациясы болгъанына эмда адамны кесини ыразылыгъы бла къошакъ профессионал билими, алим даражасы, алим аты болгъанларына шагъатлыкъ этген, нотариус неда ишлеген жеринде кадр службала къол да, мухур да салгъан документлени;

7) урунуу китапчыкъны копиясын;

8) адамны граждан къуллукъгъа кирирге неда ишлерге чырмау этерик ауруулары болмагъаныны юсюнден къагъытны (форма №086/у);

9) чыгъармалары къайсы басма органлада басмаланнганларыны тизмесин;

10) «КъМР-ни Парламентини ишини юсюнден» реферат (жанрла: статья, интервью, репортаж, уллу информация, отчёт).

Конкурс 2008 жылда 15-чи январьда 10 сагъатда Нальчик шахарда, Ленин проспектде, 55-чи юйде, Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентинде, Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Аппаратында, 112-чи кабинетде бардырыллыкъды (пропускла берилликдиле).

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Аппараты.

Итогла

Сылтау-жорукълагъа бузукълукъ

Къабарты-Малкъарны от тюшюу бла кюрешген къырал службасы 2007 жылда тамамлагъан ишин эсеплегенди. Ол кезиуде республиканы жеринде 701 от тюшгенди. Ала 13 миллион 815 минг сом багъасы заран келтиргендиле. От тюшген болумлада 12 адам ёлгенди эм 54-сю жаралы болгъанды. Озгъан жыл бла тенглешдиргенде, от тюшюу болумла 7,5 процентге, алада ёлгенлени саны 14,3 процентге азайгъандыла. Алай жаралы болгъанла уа 35 процентге, тюшген хатаны ёлчеми да 45,3 процентге кёп болгъандыла.

От асламысында адамла жашагъан жерледе тюшеди. Аланы баш сылтаулары уа - отну, ток бла ишлеген приборланы, автотранспортну хайырланыуну жорукъларына бузукълукъ этиу эм уллу кёллю болууду.

Быйыл от тюшюу бла кюрешген къырал службаны ишчилери 1975 адамны ёлюмден, 1,5 миллион сом багъасы харакетни отдан къутхаргъандыла.

Арсен САБАНОВ, КъМР-ни от тюшюуге къажау къырал службасыны пресс-службасы.

ФУТБОЛ

Красножан «Спартак-Нальчикде» къалады

«Спартак-Нальчик» футбол клубну баш тренери Юрий Красножан Къабарты-Малкъарны Президенти Арсен Каноковха Нальчикде къалыргъа сёз бергенди. Экинчиси, «Синдика» корпорацияны юсю бла клубну ючюнчю сезон финансировать этеди.

Юрий Красножанны айтханына кёре, клубну иги айныр онглары боллукъду. Ала, битеу уста футболчуланы сакълагъандан сора да, команданы бютюн бек кючлендирликдиле. Къыралны баш спорт газети билдиргеннге кёре уа, Красножанны Грозныйни «Терек», Москваны да «Москва» футбол клублары кеслерине чакъырадыла.

КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан.

Кёз къаратадыла

Москваны «Динамо» футбол клубу «Спартак-Нальчикни» полузащитниги Виктор Файзулинни сатып алыргъа умутлуду. Бизни спортчуларыбызгъа Къазанны футбол командасыны да сейири уллуду. Алай «Спартак-Нальчикни» вице-президенти Андзор Белимготов айтханнга кёре, москвачыланы предложенияларын Виктор бегирек жаратады.

«ЦСКА» футбол клуб а Рикарду Хисусха кёз къаратып турады. Белимготовну айтханына кёре, аны юсюнден сёлешиуле къыйын барадыла. Нек дегенде Рикарду алыкъа Бразилияны «Интернасионал» клубуну эркинлигиндеди.

КАРАТЕ

Алчыланы санында

Санкт-Петербургда кадетлени бла юниорланы араларында каратеден Ленинград областьны биринчилиги болгъанды. Элбрус районну спорт школуну сохталары да кеслерин иги жаны бла кёргюзтгендиле. Ала эки саугъа алып къайтхандыла.

Кеслерини ауурлукъларында Будайланы Зейтун экинчи, Сергей Бейгуленко уа ючюнчю жерле алгъандыла . Жаш спортчуланы тренери Евгений Могилевецди.

А. ТАЛАЕВ.

ТУРИЗМ

Сезон алгъаракъ башланнганды

Быйыл тау лыжалада учаргъа сюйгенле заманларын болмагъанча зауукълу оздурлукъдула. Европада бла Кавказда тау лыжа сезон башха жыллада эсе алгъаракъ башланнганды. Эсигизге тюшюрсегиз, былтыр къыш бек жылы болгъанды. Кюнню халына къараучуланы билдиргенлерине кёре, быйыл ол жети-он кюннге алгъа келгенди.

Шёндю Альпыде къар бу заманда болуучу мардасындан озгъанды. Кавказда Элбрусну тийресинде курортлада уа аны теренлиги элли сантиметрге жетгенди. Гидрометеоарадан билдиргенлерине кёре, быйылгъы тау лыжа сезон бек къарлы болургъа

КОНКУРС

Финалгъа чыкъгъандыла

Кёзлеринде къыяулары болгъанланы Россей обществосу бир къауум жыл мындан алгъа «Бюгюннгю искусствону интеллектуалларыны клубун» къурагъанды. Аллай ат бла къыралны жер-жерлеринде эришиуле да бардырыладыла.

Алгъаракълада Подольск шахарда да аллай конкурсха Россейни оналты субъектинден келгенле къатышхандыла. Анда кеслерини интеллектлерин ВОС-ну КъМР-де регион организациясыны келечилери да кёргюзтгендиле.

Бизни республикадан баргъан команда алты адамдан къуралгъанды. Аны башчысы Абубакарова Татьяна, Созайланы Фатима, Темуккуланы Тахир, Артюшенко Николай, Макоев Тимур, Атабийланы Хусей конкурсну кезиуюнде кеслерини билимлерин ачыкълагъандыла. Республикабызны командасы алчы жерге тийишли болур ючюн, къолларындан келгенни аямагъандыла.

Конкурсда биринчи эм экинчи жерлени Москваны командалары алгъандыла. Нальчикден баргъанла, Курск шахарны келечилерине жарым очкогъа хорлатып, тёртюнчю жерге тийишли болгъандыла. Жюри тохташдыргъаннга кёре, финалгъа да чыкъгъандыла.

ВОС-ну Нальчик шахар биригиуюню башчысыны заместители Созайланы Фатима билдиргеннге кёре, бизни команданы финалгъа чыгъыуунда хасаниячы жаш Атабийланы Хусейни къыйыны кёпдю. Команда конкурсну грамотасы, энчи призи бла да саугъаланнганды. Энди уа ол декабрь айда Москвада бардырыллыкъ эришиуге хазырлана турады.

- Келир жайда уа, - дегенди Фатима, - бизни биригиуюбюз да Нальчик шахарда аллай конкурс къурарыкъды. - Эришиуню Къабарты Малкъарда бардырылгъаны да ВОС-ну регион бёлюмлерини иш сынаулары бла шагъырейленирге болушурукъду. Андан сора да быллай конкурсла саусузланы социальный жаны бла реабилитация этиуде да уллу магъананы тутадыла.

КЁРМЮЧ

Чыгъармаланы тинтирге сюйгенди

Миллет библиотеканы краеведение бёлюмю республиканы культурасыны эм литературасыны келечилерини юбилейлерине жоралап, дайым китап кёрмючле къурайды. Аладан бириди тилманч эм литературовед, РСФСР-ны культурасыны сыйлы къуллукъчусу Пётр Шевлоков (1927-1998) туугъанлы 80-жыллыгъына аталгъан кёрмюч да.

«Жашауну тюзлюгю», «Жашауну макъамлары» деген эм башха литература-критикалы китапла бла белгили болгъанды. Дагъыда М.Шолоховну «Судьба человека», Г.Николаеваны «Жатва», Ч.Айтматовну «Джамиля» бла «Материнское поле», Т.Керашевни «Абрек» бла «Месть табунщика» деген эм башха белгили жазыучуланы чыгъармаларын ана тилине кёчюргенди, аны бла миллет литературасын байыкъландыргъанды.

Жаш заманындан окъуна жашауун журналистика бла байламлы этип, ол республикалы радиода, телевидениядa, газетледе, журналлада да ишлегенди. Аны бла чекленмей, кёп жазыучуланы чыгъармачылыкъларын тинтгенди, ол санда Пётр Мисаковну, Бетал Куашевни, Хажбекир Хавпачевни, эм башхаланы. Къулийланы Къайсынны, Дмитрий Гулианы, Баграт Шинкубаны, Абдуллах Охтовну эм башхаланы юслеринден жазгъан статьяларына уа энчи эс бёлюрге тийишлиди. Алада ол уста литературовед болгъанын, жазгъан затыны темасын иги билгенин кёргюзтгенди. Жаш жазыучулагъа да энчи эс бёлгенди, аланы литературагъа жолларындa ачылырча себеплик да этгенди.

Кёрмюч Пётр Шевлоковну китаплары, аны юсюнден жазылгъан статьяла бла да шагъырейлендиреди.

Бизни корр.

ХАЙЫРЛАНЫУЧУНУ МЮЙЮШЮ

Багъалы затланы сатып ала туруп

Бюгюнлюкде, ахчанг бар эсе, тюкенледе, базарлада жашауда керекли товарланы къаллайын да табаргъа боллукъду. Аланы, бютюнда багъалы затланы, алыргъа тебирегенлени асламысы кеслерини къаллай эркинликлери болгъанын, не затха эс бурургъа кереклисин билмейдиле. Бу статья аллай адамлагъа болушлукъгъа, эсгертиу халда хазырланылгъанды.

Жашау этиуде хайырланылыучу радиоэлектрон аппаратура, байламлыкъ жюрютюуде (связьда) керек боллукъ затла, сурат алыучу эм киноаппаратурала, сагъатла, музыка товарла, электроприборла, газны хайырланыу жаны бла оборудование эм техника жаны бла къыйыннга саналгъан башха товарла сатыу барлыкъ жерге чыгъарылгъынчы хазыр этилирге керекдиле. Ол жумуш былай тамамланады: ала жыйылгъан ящикледен, чулгъамаладан бош этиледиле, жау жагъылгъанлары, кир къоннган жерлери сыйпаладыла, товаргъа тынгылы къаралып, иги-аман, керекли затлары толу болгъанларына, аланы къайда, ким чыгъаргъанын билдирген информация болгъанына бла къалгъанына эс бурулады. Алай, керек болса, приборну, аппаратураны жыйып, ишлетип да кёредиле.

Сатыллыкъ товарланы юлгюлери иги кёрюнюрча салыныл, аланы хар бирини аты, маркасы, модели, артикулу, багъасы жазылгъан къагъытчыкъ (ярлык) тагъылып, техника кёрюмдюлери да билдирилип болургъа керекди. Ол неда бу затны алама деген аны ишлетип кёргюзтюрлерин излерге эркинди. Алыучу алай сюйсе, сатхан адам, ол къарап тургъанлай, товарны, сёз ючюн, аппаратураны ишлетип, аны комплекти болгъанын, къагъытларын, багъасы тюз болгъанын кёргюзтюрге борчлуду. Техника жаны бла къыйын, юй жумушлагъа жарарыкъ багъалы товар бла бирге аны керeклери эм документлери (къачан, къалайда сатылгъаны жазылгъан техпаспорту, ол къалай хайырланылыучусун билдирген инструкциясы) бериледиле, алагъа товарный чек да къошулуп.

Техника жаны бла къыйын товарны алгъан адам кеси жыйышдырып хайырланыргъа жарамайды деп кёргюзтюлюп эсе, сатыу этген адам (организация), келишимге тийишлиликде аны алыучуну юйюнде жыйышдырыргъа, орнатыргъа, ишлетип кёргюзтюрге борчлуду. Аллай ишни башха организацияла тамамлаучу эселе уа, алыучугъа аланы юслеринден билдирилген этеди. Товарны жыйышдырыу, орнашдырыу ючюн хакъ тёлеу товарны багъасына къошулуп эсе, ол ишлени сатыучу неда тийишли организация хакъ алмай этедиле.

Ол неда бу адамгъа тийишли качествосу болмагъан товар сатылса уа, (аны юсюнден билдирилип, келишиулюк жокъ эсе), алыучу былай дауларгъа эркинди:

- аллай маркалы товаргъа алышдырылырын;

- багъасы жангыдан саналып, башха маркалы аллай товар берилирин, багъасы да анга кёре тюшюлюрюн;

- товарда болгъан кемчиликле болжалгъа салмай кетерилирлерин;

- кемчиликлени кетериу эм товарны алыу бла байламлы къоранчланы къайтарылырларын.

Техника жаны бла къыйын эм багъалы товарланы учхаралыкълары кетерилмезча эселе, неда аны тап халгъа келтирир ючюн, кёп ырысхы да, заманда керек боллукъ эсе, неда кетерилген бузукълукъла жангыдан чыкъсала да, алыучу аны алышындырылырын излерге, бу товар манга керек тюйюлдю деп да тохтаргъа боллукъду.

Жараусузгъа саналгъан товарны артха алып, багъасын къайтарыу сатыу этгенни эсебинден ырысхысыны эсебинден бардырылады. Артха къайтарылгъан товарны хайырланылгъан заманда сыфаты кетген эсе, аны биринчи багъасындан айырысын алыучудан дауларгъа неда къайтарылгъан ахчадан тыяргъа эркинлик берилмейди.

Дагъыда бир къошарыгъыбыз барды. Жараусуз товарны орунуна башхасын бериуню, кемчиликлени кетериуню кезиуюнде хайырланырча товар берилирин да дауларгъа боллукъду. Айтылгъан эркинликле Россей Федерацияны Правительствосуну 2002 жылда алтынчы февральдан бегимине тийишлиликде тохташдырылгъандыла.

Галина ТАПОВА, Роспотребнадзорну КъМР-де управлениясыны бёлюмюню таматасы.

Сёзбер

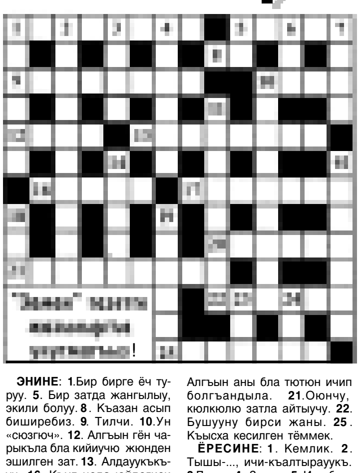

ЭНИНЕ: **1**.Бир бирге ёч туруу. **5**. Бир затда жангылыу, экили болуу. **8**. Къазан асып биширебиз. **9**. Тилчи. **10**.Ун «сюзгюч». **12**. Алгъын гён чарыкъла бла кийиучю жюнден эшилген зат. **13**. Алдауукъкъуч. **16**. Къул неда юйдегиси болмагъан, жангызлай къалгъан. **17**. Жауда бишген... **20**. Алгъын аны бла тютюн ичип болгъандыла. **21**.Оюнчу, кюлкюлю затла айтыучу. **22**. Бушууну бирси жаны. **25**. Къысха кесилген тёммек.

ЁРЕСИНЕ: **1**. Кемлик. **2**. Тышы-..., ичи-къалтырауукъ. **3**.Лахор. **4**. Заман. **5**. Иер басханны ол биледи. **6**. Къулну «къуллугъу». **7**. Чириген. **10**. Сабийни серилтиу, артыкъ ийнакълау. **11**. Кюч бла айтханны этдириу. **14**. Солдат тизгин. **15**. Керох. **18**. Устаны бармагъындан тамады. **19**. Бек иги, бек ахшы. **23**. Кечеги, тёгерек уллу кёзлю жыртхыч къанатлы. **24**. Эр киши ат.

Сёзберни **ТОКУМАЛАНЫ Хусейн** жарашдыргъанды.

Газетни 223-чю номеринде басмаланнган сёзберни жууаплары.

ш а п т а л
ч у у к а л
т о къ а л
а ж а л
т а л
м а л
с а п а л
с а м п а л
х а л
к о п а л
а м а л
ч а л
н а л
къ а у а л
с а къ а л
б а й т а л
къ а н ж а л
а къ с а къ а л

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатлары, аны Аппаратында ишлегенле да КъМР-ни Парламентини Аппаратыны ведущий специалисти **ДИКИНОВА Марина Алиевнагъа**аны анасы **ДИКИНОВА Папуржан Мухамедовна** ёлгени бла байламлы, бушуу этип, къайгъы сёз бередиле.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ: Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти бла Правительствосу

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

АЛИКАЛАНЫ Владимир, АППАЙЛАНЫ Музафар (баш редакторну заместители), БЕППАЙЛАНЫ Муталип (баш редакторну заместители), БИТТИРЛАНЫ Аминат, КЪУЛБАЙЛАНЫ Алий, ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь).

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмныйи -42-63-01. Баш редакторну заместительлери - 42-38-21, 47-26-22. Жууаплы секретарь -42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52

РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛЮМЛЕРИ:

Жамауат-политика жашауну бёлюмю- 42-67-68,42-24-02.
Экономиканы бёлюмю - 42-66-73.
Культураны бёлюмю - 42-68-72.
Социальный политиканы бёлюмю - 42-66-76, 47-27-59.
Жангылыкъланы бла спортну бёлюмю - 47-26-39, 42-66-71 .
Письмоланы,рекламаны эм билдириулени бёлюмю - 42-37-94.
Тилманчланы бёлюмю -47-31-28.
Бухгалтерия- 42-30-87
Операторла - 47-26-28, 42-39-65.

Редакция авторла бла къагъыт жюрютмейди. Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха къайтарылмайдыла.
Газетде басмаланнган материаллада айтылгъан оюмла редакцияны оюму бла келишмезге боллукъдула. Алада айтылгъан хар зат ючюн, Россей Федерацияны басманы юсюнден Законуна тийишлиликде, материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.

Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машинка бла жазылгъан 5-6 бет) кёпню алмайды.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июньда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КъМР-ни Культура эм информация коммуникацияла министерствосуну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет 1905 жылда Революция атлы республикалы полиграфкомбинатда басмаланнганды, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Газетлени иелерине тапдырыу ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управлениясы жууаплыды. Телефонла: 42-06-51, 42-19-97

Газетлени розницагъа сатыу ючюн КъМР-ни "Роспечать" акционер обществосу жууаплыды. Телефон: 42-69-34

Номерге графикге кёре 19 сагъатда къол салынады. 20.00 сагъатда къол салыннганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:

Мокъаланы Зухура - дежурный редактор; Ахматланы Шахида (1-2-чи бетле), Мисирланы Лейла (3-4-чю бетле) - корректорла.

Тиражы 3750 экз. Заказ №3425

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ:

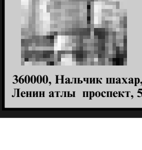

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5